

Таблиця 4

**Зведений звіт внутрішнього контролю операційних витрат підприємств
енергорозподільчої галузі***

№ п/п	Назва електро- мережі	Елемент витрат	Передача електроенергії				Постачання електроенергії				РАЗОМ
			Собівар- тість продук- ції	Загаль- новироб- ничі витрати	Адміні- стра- тивні витрати	Інші опера- ційні витрати	Собівар- тість продук- ції	Загаль- новироб- ничі витрати	Адміні- стра- тивні витрати	Інші опера- ційні витрати	
1.		Матеріальні витрати									
		Витрати на оплату праці									
		Витрати на соціальні заходи									
		Амортизація									
		Інші витрати									
РАЗОМ											

*авторська розробка

Список використаних інформаційних джерел

1. Офіційний сайт ПрАТ «Закарпаттяобленерго». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.energo.uz.ua>
2. Романчук А.Л. Контроль фінансових результатів на підприємствах споживчої кооперації / А.Л. Романчук // IV Всеукр. студ. Інтернет-конференція. – 2013. – С. 23-25.
3. Шипіна С.Б. Фінансові результати як об'єкт внутрішнього контролю / С.Б. Шипіна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1 (22). – С. 400-408.

УДК 658 : 657.37

Жук Н.Т.

*аспірантка кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфери послуг*

*Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

**РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

В умовах економічної та соціально-політичної кризи дослідження основних економічних проблем, з якими зустрічаються суб'єкти господарювання, вимагає перегляду базових концепцій та визначає пріоритетні напрямки ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства, що являє собою сукупність взаємопов'язаних послідовно здійснюваних функцій. Однією із них є фінансовий аналіз, здійснення якого дозволяє одержати висновок про достатність платіжних засобів, співвідношення власних та

залучених коштів, швидкість обороту капіталу й причини його зміни, обсяг фінансування певного виду діяльності та їх вплив на економічну безпеку підприємства.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад здійснення фінансового аналізу внесли вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: М.І.Баканов, В.М.Івахненко, В.В.Ковальов, Л.А.Лахтіонова, Є.В.Мних, А.М.Поддєрьогін, В.В.Сопко, С.І.Шкарабан, А.Д.Шеремет та ін.

Однак, до цього часу не існує єдиного загальновизнаного підходу до розуміння сутності і змісту фінансового аналізу як функції управління, що забезпечує фінансово-економічну безпеку підприємства в умовах конкурентного середовища.

На думку В. Ковальова [1, с. 54], «фінансовий аналіз – це метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської звітності». Такого роду аналіз може проводити як управлінський персонал даного підприємства, так і будь-який зовнішній аналітик, оскільки він базований на загальнодоступній інформації.

Проте в економічній літературі є різні підходи до дослідження заданої проблеми. Існує думка, що економічний аналіз діяльності підприємств «нефінансовим» бути не може, тому доцільно говорити про фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. На його думку, під «фінансово-економічним аналізом діяльності підприємств слід розуміти комплексне вивчення їх функціонування з метою об'єктивної оцінки досягнутих результатів і виявлення шляхів подальшого підвищення прибутковості (рентабельності)» при гарантуванні безпечного рівня ліквідності [2].

За визначенням Фонду державного майна України «фінансовий аналіз діяльності підприємства – комплексне вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового аналізу за даними бухгалтерської (фінансової) звітності» [3].

Існує також думка [2], що «фінансовий аналіз – це метод оцінки ретроспективного (тобто того, що було) і перспективного (того, що буде у майбутньому) фінансового стану господарського суб'єкта на основі вивчення залежності й динаміки показників фінансової інформації. Одночасно фінансовий аналіз є основною частиною фінансового планування».

В ринковій економіці роль фінансового аналізу не тільки посилилась, а й якісно змінилась. Це пов'язано насамперед із тим, що фінансовий аналіз із рядової частини економічного аналізу перетворився в умовах ринку на головний метод оцінки всієї економіки, іншими словами, фінансовий аналіз із придатку економічного аналізу став комплексним аналізом усієї господарської діяльності будь-якої галузі, регіону, господарського об'єкта, індивідуального підприємства.

До особливостей фінансового аналізу належать: забезпечення загальної характеристики майнового стану підприємства; пріоритетність оцінок: платоспроможності, фінансової стійкості і рентабельності; базування на загальнодоступній інформації; інформаційне забезпечення тактичних і стратегічних рішень; доступність результатів для всіх користувачів; можливість уніфікації складу і змісту розрахунково-аналітичних процедур; домінанта грошового виміру в системі критеріїв; високий рівень достовірності і можливість верифікації результатів аналізу [4].

Головною метою фінансового аналізу є формування уявлення про об'єкт аналізу на базі критеріїв та індикаторів, що мають фінансову природу. Оскільки основними об'єктами аналізу виступають різні соціально-економічні системи, зокрема комерційні організації, мета фінансового аналізу може бути звужена до оцінки майнового і фінансового становища даної організації. Мета фінансового аналізу змінюється в залежності від інтересів різних партнерських груп. Так, інвестори цікавляться рівнем та стабільністю доходів за акціями, тобто прибутковістю (рентабельністю) підприємства, кредитори – його ліквідністю, менеджери – дохідністю різних видів активів та ефективністю управління фірми а також її фінансовою безпекою.

Можна сказати, що основним об'єктом фінансового аналізу є фінансовий стан підприємства.

Згідно з Методикою Фонду державного майна України, «фінансовий стан – це сукупність показників, що відображають наявність, розміщення та використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні фінансові можливості підприємства» [3].

Треба відмітити, що економічна природа поняття «фінансовий стан підприємства» досить складна, оскільки в ньому відображається взаємодія виробничої, комерційної та фінансової діяльності підприємства. Це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою моделей, методів, прийомів і показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. Це один із найважливіших індикаторів діяльності кожного підприємства, під яким розуміють спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективного використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Науковці-аналітики виділяють стійкий, нестійкий і кризовий фінансовий стан підприємства [5].

У ринковій економіці фінансовий стан підприємства це кінцеві результати його діяльності, який визначає фінансову конкурентоспроможність (тобто

плато- та кредитоспроможність), використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами.

Відтак на фінансовий стан підприємства впливає рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання. Оптимізація фінансового стану є однією з головних умов успішного його розвитку в майбутньому періоді. Водночас кризовий фінансовий стан підприємства свідчить про серйозну загрозу настання його банкрутства [6].

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичного аналізу й оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні стабільності та фінансово-економічної безпеки підприємства[7].

Отже, фінансовий аналіз є одним із головних інструментів впливу на економіку. Зростання ролі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки пов'язане насамперед із принципами організації ринку. Досягнення стабільного фінансового стану, конкурентоспроможності і фінансово-економічної безпеки потребує, серед інших факторів, систематичного проведення фінансового аналізу як комплексного аналізу всієї господарської діяльності.

Список використаних інформаційних джерел

1. Ковалев А. И., Привалов В. П., Анализ финансового состояния предприятия. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1997. – 192 с.
2. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016 – 450с.
3. Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України «Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 14.02.2006 № 170 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>
4. Жукевич С.М., Жук Н.Т. Фінансовий аналіз в управлінській інформаційній системі: суть, значення, основні напрями здійснення / Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки / Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 4.-Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. – С. 127-134
5. Рожелюк В.М. Жук Н.Т. Експрес-діагностика фінансового стану в системі управління безпекою підприємства / Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – с. 232-234
6. Жукевич С.М., Кудлаєва Н.В. Діагностика фінансового стану в системі управління підприємством / Вісник Донбаської державної машинобудівної академії [Електронний ресурс]. – 2009. - № 1 (4Е). – с. 234 – 246.
7. Жукевич С.М. Діагностика фінансово-економічної стійкості суб'єкта господарювання: концептуальний підхід / Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка».- №5-6 [63], Тернопіль, 2016, С.206-211